

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Tomáše Zubka a soudců JUDr. Martina Láníčka a Mgr. Moniky Szkanderové ve věci

žalobce: **Damian K.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Tomaszem Pustówkou
sídlem Jablunkovská 2014/40a, 737 01 Český Těšín

proti
žalovanému: **POLCARBO spol. s r.o.**, IČO 62303970
sídlem Karola Šliwky 621/5, Fryštát, 733 01 Karviná
zastoupená advokátkou Mgr. Janou Wranikovou
sídlem Občanská 1115/16, Slezská Ostrava, 710 00 Ostrava
za účasti vedlejšího účastníka **Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group**, IČO 47116617
sídlem Pobřežní 665/21, Karlín, 186 00 Praha 8

o 1 268 750 Kč s příslušenstvím

o odvolání žalobce proti rozsudku Okresního soudu v Karviné ze dne 28. 1. 2022, č. j. 24 C 147/2020-70

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v odstavci II. výroku, pokud jím byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 138 975 Kč, **mění** takto:

Žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 138 975 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

II. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v odstavci II. výroku, pokud jím byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 834 375 Kč, **potvrzuje**.

III. Žalovaná a vedlejší účastník **jsou povinni** zaplatit žalobci společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku ve výši 111 831,31 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Tomáše Pustowky, advokáta, se sídlem Jablunkovská 2014/40a, Český Těšín.

IV. Česká republika **nemá právo** na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.

V. Žalovaná a vedlejší účastník **jsou povinni** zaplatit společně a nerozdílně České republice na účet Okresního soudu v Karvině soudní poplatek za řízení před soudy obou stupňů ve výši 6 344 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem uložil soud žalované zaplatit žalobci částku ve výši 295 400 Kč z titulu náhrady ztížení společenského uplatnění v důsledku pracovního úrazu, ve zbytku žalobu výrokem II co do částky 973 350 Kč zamítl, rozhodl o nákladech řízení mezi účastníky tak, že žalobce zavázal zaplatit žalované 53,42 % nákladů řízení ve výši 37 874,50 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku. Současně žalované uložil povinnost zaplatit státu soudní poplatek ve výši 14 770 Kč a rozhodl, že žalobce je povinen uhradit 76,71 % a žalovaná 23,29 % nákladů státu s tím, že výše a splatnost bude stanovena samostatným usnesením Okresního soudu v Karvině.
2. Okresní soud vyšel ze zjištění, že mezi účastníky byl na základě pracovní smlouvy ze dne 16. 4. 2018 ve znění dohody ze dne 19. 12. 2019 založen pracovní poměr, v jehož průběhu dne 3. 7. 2018 došlo k pracovnímu úrazu, a to drtivému poranění pravé dolní končetiny, které si vyžádalo amputaci palce a dvou prstů. V důsledku pracovního úrazu žalobce pozbyl způsobilost dále vykonávat práci horníka, došlo k rozvázání pracovního poměru dohodou z důvodu uvedeného v § 52 písm. d) zákoníku práce k datu 31. 7. 2019. Lékařským posudkem ze dne 5. 8. 2019 vydaným MUDr. Jaromírem K. bylo ztížení společenského uplatnění žalobce ohodnoceno podle nařízení vlády č. 276/2015 Sb. 1 600 body, což odpovídá částce 400 000 Kč. Znalec MUDr. Ilja Piňos znaleckým posudkem ze dne 5. 12. 2021 ohodnotil ztížení společenského uplatnění žalobce dle nařízení vlády č. 276/2015 celkem 2 225 body, tj. částkou 556 250 Kč, podle Metodiky Nejvyššího soudu ČR částkou ve výši 692 613 Kč, přičemž znalec na rozdíl od posudku lékaře ohodnotil rozsáhlé plošné jizvy 205 body a fantomové bolesti po amputaci 420 body. Žalobce před úrazem profesionálně nesportoval, navštěvoval několikrát týdně posilovnu, příležitostně se zúčastňoval různých společenských, sportovních, kulturních a rodinných akcí. Po úraze posilovnu nenavštěvuje a pro následky úrazu omezil i ostatní předchozí aktivity.
3. Soud prvního stupně na prokázaný skutkový stav aplikoval příslušná ustanovení zákoníku práce, a to ust. § 271c odst. 1 a odst. 2 a § 271s odst. 1 zákoníku práce a dospěl k závěru, že žaloba je částečně důvodná. Soud vycházel při posouzení ohodnocení ztížení společenského uplatnění ze znaleckého posudku MUDr. Ilji Piňose ze dne 5. 12. 2021, který ztížení společenského uplatnění ohodnotil celkem 2 225 body, soud závěry znalce považoval za logicky zdůvodněné a zpracování znaleckého posudku za řádné, neměl důvod pochybovat o závěrech znalce, proto přiznal žalobci právo na úhradu rozdílu mezi nově zjištěným bodovým ohodnocením ztížení společenského uplatnění v rozsahu 2 225 bodů odpovídající částce 556 250 Kč a již uhrazenou náhradou ztížení společenského uplatnění ve výši 400 000 Kč, tj. částku 156 250 Kč. Dále soud prvního stupně dospěl k závěru, že s ohledem na věk žalobce, kterému se úraz stal ve xxx letech, je na místě zvýšit ztížení společenského uplatnění o 20 % a dále s ohledem na dobu, jež uplynula od vydání příslušného nařízení vlády č. 276/2015 Sb., která stanovila za 1 bod 250 Kč, další navýšení o 5 %. Celkem tedy došlo k navýšení základního bodového ohodnocení o 25 %, tj. o 139 062,50 Kč. Soud proto žalobci i se zaokrouhlením na celé stokrundy nahoru přiznal celkem částku 295 400 Kč. Podle závěru soudu výše odškodnění není rovněž v rozporu s bodem 57 nálezu Ústavního soudu II. ÚS 2925/2020 ze dne 15. 11. 2021, na který žalobce po celé řízení odkazoval, celková výše odškodnění převyšuje částku vypočtenou znalce dle Metodiky Nejvyššího soudu pro občanskoprávní řízení.

4. Naproti tomu soud při porovnání úrovně společenských, kulturních, sportovních a jiných aktivit v době před vznikem škody a po jejím vzniku dospěl k závěru, že výše odškodnění za ztížení společenského uplatnění určená na základě celkového bodového ohodnocení stanovená znalcem podle nařízení vlády představuje sama o sobě již dostačující náhradu za následky škody na zdraví, neboť nebylo prokázáno, že by žalobce nepřiměřeným (nezvyklým a nadměrným) způsobem strádal či nebyl schopen vykonávat většinu předchozích aktivit. Soud nepochybně, že žalobce je významně omezen v řadě aktivit, které jsou trvalého rázu a které mají nepříznivý vliv na uplatnění v jeho životě, ale k těmto omezením bylo dostačujícím způsobem přihlédnuto v rámci provedeného základního bodového ohodnocení. Proto soud ve zbývajícím rozsahu žalobě nevyhověl a žalobu co do částky 973 350 Kč výrokem II. zamítl.
5. O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl soud výrokem III tak, že podle § 142 odst. 2 o. s. ř. přiznal žalované právo na náhradu nákladů řízení v rozsahu 53,42 % s ohledem na převážný procesní úspěch ve věci. Současně soud prvního stupně rozdělil mezi účastníky řízení dle procesního úspěchu a neúspěchu náklady státu a výrokem VI. rozhodl o povinnosti žalované společnosti uhradit soudní poplatky s ohledem na přenos poplatkové povinnosti ve výši 14 770 Kč na účet Okresního soudu v Karviné.
6. Nad rámec je třeba zmínit, že Okresní soud v Karviné rozhodoval o žalobě ze dne 12. 6. 2020, touto žalobou se žalobce domáhal zaplacení částky ve výši 800 000 Kč s příslušenstvím, v průběhu řízení podáním ze dne 29. 1. 2021 žalobce rozšířil žalobu, a to na částku 1 268 750 Kč. Soud proto rozhodl u jednání o změně žaloby podle § 95 odst. 1 o. s. ř. a předmět řízení rozšířil o 468 750 Kč, pokud jde o příslušenství, jehož se žalobce žalobou ze dne 12. 6. 2020 domáhal, s ohledem na zpětvzetí žaloby co do zákonných úroků z prodlení podáním ze dne 29. 1. 2021, rozhodl soud podle § 96 odst. 2 o.s.ř. o částečném zastavení řízení co do zákonných úroků z prodlení.
7. Proti rozsudku podal žalobce dne 24. 3. 2022 odvolání, a to do výroku II., III., IV., V. a VI, domáhal se přezkumu napadeného rozhodnutí, žádal, aby odvolací soud postupem podle § 220 odst. 1 o. s. ř. změnil napadený rozsudek a žalobě v celém rozsahu vyhověl. Žalobce v odvolání namítal, že soud prvního stupně neúplně a nesprávně zjistil skutkový stav, takto zjištěný skutkový stav navíc nesprávně právně posoudil, když měl vyhodnotit, že ke zranění došlo v mladém věku, žalobce byl před pracovním úrazem aktivní nad rámec běžného způsobu života, a to jak v oblasti sportovní, společenské, tak kulturní. Žalobce navýšení o 25 % nepovažuje za dostačující, nejde podle žalobce o spravedlivé odškodnění ztížení společenského uplatnění, žalobce poukázal na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, a to zejména usnesení ze dne 26. 1. 2012 sp. zn. 25 Cdo 4764/2010, ze kterého je patrné, že věk je významným faktorem, který odůvodňuje zvýšení základní hodnoty odškodného (v posuzovaném případě i na dvojnásobek) i v případě, kdy před poškozením zdraví poškozený vedl běžný společenský, rodinný, pracovní, kulturní a společenský život a v důsledku poškození zdraví není vyloučen z pracovního, kulturního ani rodinného života a může provádět v podstatě všechny činnosti jako před úrazem. V daném případě navíc žalobce před pracovním úrazem vedl aktivní sportovní život, ze kterého je nyní prakticky vyloučen. Žalobce má za to, že rozsah sportovních aktivit, které žalobce vykonával před pracovním úrazem, nelze považovat za běžný, aby odškodnění mohlo být zahrnuto do základního bodového ohodnocení dle předmětného nařízení vlády. Proto má žalobce za to, že je na místě zvýšení odškodnění dle požadovaného rozsahu uvedeného v žalobě. V neposlední řadě žalobce poukázal na skutečnost, že soud prvního stupně v obdobném případě u Okresního soudu v Karviné rozsudkem ze dne 30. 5. 2018 č.j. 24 C 167/2016-137 zohlednil věk, ve kterém došlo k poškození zdraví jako faktor odůvodňující zvýšení základní výměry odškodného odpovídajícího bodovému ohodnocení dle nařízení vlády a přiznal žalobci nárok odpovídající trojnásobku základního bodového ohodnocení. Žalobce je přesvědčen, že přiznaná částka 695 400 Kč odpovídající 1,25 násobku základní výměry odškodného za ztížení společenského uplatnění za doživotní omezení, která s sebou nesou následky utrpeného pracovního úrazu již od xxx let věku, neodpovídá kompenzaci imateriálních požitků, o které v důsledku poškození zdraví žalobce přišel a přichází. Podle žalobce je rovněž nesprávné rozhodnutí o nákladech řízení, když soud nesprávně aplikoval ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. a o nákladech řízení mezi účastníky řízení a rozhodl dle procesního

úspěchu a neúspěchu, přičemž správně měl aplikovat ust. § 142 odst. 3 o. s. ř., když rozhodnutí soudu záleží na úvaze soudu. Nesprávné je také rozhodnutí o nákladech státu.

8. Žalovaná se k odvolání vyjádřila podáním ze dne 2. 5. 2022, uvedla, že s odvoláním nesouhlasí, napadené rozhodnutí soudu prvního stupně považuje za správné, odškodnění v celkové výši 695 400 Kč je spravedlivé odškodnění ztížení společenského uplatnění v případě předmětného pracovního úrazu, samotné bodové ohodnocení dle nařízení vlády představuje náhradu za ztížení uplatnění ve všech sférách života žalobce a k navýšení základního rozsahu bodového ohodnocení dle nařízení vlády může dojít pouze za naplnění mimořádných skutečností. Vzhledem k tomu, že novou právní úpravou danou nařízením vlády účinným od 26. 10. 2015 byla hodnota 1 bodu oproti předchozí právní úpravě dle vyhlášky č. 440/2001 Sb. navýšena o více než dvojnásobek, a to ze 120 Kč za 1 bod na 250 Kč za 1 bod, je zřejmé, že smyslem nové právní úpravy odškodnění ztížení společenského uplatnění bylo, aby se každému postiženému zaměstnanci dostalo náležitého odškodnění bez nutnosti aplikace institutu mimořádného zvyšování odškodnění podle § 271s zákoníku práce. Proto žalovaná považuje odškodnění ztížení společenského uplatnění ve výši 695 400 Kč za odškodnění, které je v souladu se zásadou spravedlivého a přiměřeného odškodnění. Žalovaná odkázala na stanoviska Nejvyššího soudu ČR, dle kterého celkové bodové ohodnocení stanovené lékařem představuje již samo o sobě náhradu za následky škody na zdraví, které jsou trvalého rázu a mají prokazatelně nepříznivý vliv na uplatnění poškozeného v jeho životě a společnosti. Žalovaná se ztotožnila se závěry soudu prvního stupně, který navýšil základní náhradu vypočtenou podle znaleckého posudku o 20 %, poukázala na závěry usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1998/2005, ve kterém Nejvyšší soud dospěl k závěru, že v souvislosti s vlivem poškození zdraví na výkon zaměstnání se v rámci náhrady za ztrátu na výdělků odškodňuje snížení výdělků, zatímco v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění se odškodňuje omezení možností seberealizace a společenského uplatnění v návaznosti na výkon povolání bez přímé souvislosti s vyšší výdělků. Žalobce v daném případě vykonával práci horníka, pro kterou neměl žádnou speciální kvalifikaci, kterou by v důsledku pracovního úrazu ztratil, nepřišel proto ani možnost svou kvalifikaci rozvíjet nebo o kariérní postup. Podle žalované žalobce nepřišel o žádnou skutečně výjimečnou lepší budoucnost co do kariéry. Proto žalovaná považuje přiznané zvýšené odškodnění ztížení společenského uplatnění za přiměřené a spravedlivé a navrhla rozhodnutí soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdit a žalované přiznat právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.
9. Vedlejší účastník se připojil ke stanovisku žalované.
10. Krajský soud jako soud odvolací (§ 10 odst. 1 o. s. ř.) z podnětu podaného odvolání přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně v odvoláním napadené části, jakož i řízení jemu předcházející v souladu s ust. § 212 o. s. ř. a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je částečně důvodné.
11. Odvolací soud v plném rozsahu odkazuje na skutková zjištění, která učinil soud prvního stupně. Tato skutková zjištění mají oporu v provedených a správně vyhodnocených důkazech, odvolací soud závěry soudu prvního stupně přejímá a pro stručnost na ně v celém rozsahu odkazuje.
12. Soud prvního stupně po zjištění skutkového stavu věci sice aplikoval na daný případ příslušná ustanovení zákoníku práce, věc posoudil ve smyslu ust. § 271c odst. 1 a § 271c odst. 2 zákoníku práce ve spojení s ustanovením § 271s odst. 1 zákoníku práce, vycházel z nařízení vlády č. 276/2015 Sb. a ve věci použil přílehlavou judikaturu Nejvyššího soudu, avšak nedospěl ke správnému právnímu závěru, když navýšil náhradu za ztížení společenského uplatnění pouze o 25 % základního ohodnocení. Odvolací soud se plně nezotožnil se všemi právními závěry soudu prvního stupně, na rozdíl od soudu prvního stupně má odvolací soud za to, že jsou naplněny předpoklady pro přiměřené zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění z jiného důvodu než pro časový odstup od nabytí účinnosti nařízení vlády č. 276/2015 Sb. a současně ve větším rozsahu než pouze o 25 %, jak soud prvního stupně dovodil.
13. Žalobce je cizím státním příslušníkem (občan Polské republiky), jedná se proto o řízení s cizím prvkem. Byť se soud prvního stupně touto otázkou v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně

nezabýval, tak odvolací soud má za to, že v projednávané věci je dána příslušnost a pravomoc českých soudů a že rozhodným právem je právo České republiky.

14. Na předmětnou věc se vztahuje čl. 21 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1215/2012, o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech, v přepracovaném znění (dále jen „Brusel I bis“), podle něhož zaměstnavatel, který má bydliště v některém členském státě, může být žalován u soudů členského státu, v němž má bydliště. V případě právnických osob se bydlištěm rozumí jejich sídlo. Jelikož žalovaná má sídlo v České republice, je dána nepochybně příslušnost a pravomoc českých soudů.
15. Podle systematiky čl. 8 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 593/2008, o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (dále jen „Řím I), se rozhodné právo pro individuální pracovněprávní vztahy určí primárně na základě volby práva v souladu s článkem 3 citovaného nařízení. Zmiňovaná volba práva je omezena tím, že nesmí zbavit zaměstnance ochrany, kterou mu poskytují ustanovení, od nichž se nelze smluvně odchýlit podle práva, které by se použilo, pokud by smluvní strany rozhodné právo nezvolily. V případě neexistence volby práva se primárně použije právo státu, v němž má zaměstnanec své obvyklé místo výkonu práce (čl. 8 odst. 2 citovaného nařízení). Alternativně se použije jako hraniční určovatel provozovna zaměstnavatele (čl. 8 odst. 3 citovaného nařízení), nelze-li uplatnit kolizní ustanovení navazující na místo obvyklého výkonu práce. Subsidiárně čl. 8 odst. 4 citovaného nařízení umožňuje odchylku od těchto zásad v podobě tzv. únikové doložky, a to v případě, že z pohledu všech okolností vykazuje smlouva užší spojení s jiným právem než tím, které určují uvedená kolizní kritéria. V projednávané věci byla pracovní smlouva ze dne 16. 4. 2018 uzavřena mezi účastníky podle § 33 a násl. zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), současně v pracovní smlouvě bylo jako místo výkonu práce sjednáno „všechna důlní pracoviště společnosti OKD, a.s.“, tzn., že žalobce měl obvyklé místo výkonu práce v České republice, proto je rozhodným právem nepochybně právo České republiky.
16. Podle § 271c odst. 1 zákoníku práce náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci jednorázově, a to nejméně ve výši podle právního předpisu vydaného k provedení odstavce 2.
17. Podle § 271c odst. 2 zákoníku práce vláda stanoví nařízením výši náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění odpovídající vzniklé újmě, způsob určování výše náhrady v jednotlivých případech a postupy při vydávání lékařského posudku včetně jeho náležitostí ve vztahu k posuzované činnosti.
18. Podle § 271s odst. 1 zákoníku práce soud může výši odškodnění stanovenou právním předpisem podle § 271c a § 271l přiměřeně zvýšit.
19. Podle § 1 odst. 2 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. ztížení společenského uplatnění se pro účely tohoto nařízení rozumí trvalý nepříznivý vliv poškození zdraví (dále jen trvalé poškození zdraví) pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a jeho trvalých následků a psychosociálních dopadů, které omezují nebo mění společenské uplatnění poškozeného v životě, zejména při uspokojování životních, pracovních, vzdělávacích a sociálních potřeb.
20. Podle § 2 odst. 1 písm. b) bodu 1 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. se ztížení společenského uplatnění hodnotí v bodech. Počty bodů pro ohodnocení ztížení společenského uplatnění v oblasti životních, pracovních, vzdělávacích a sociálních potřeb způsobené pracovním úrazem jsou uvedeny v příloze č. 3 k tomuto nařízení.
21. Podle § 7 odst. 1 a 2 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění se provádí zpravidla až rok poté, kdy došlo k poškození zdraví a podle poznatků lékařské vědy dalším léčením, popřípadě léčebně rehabilitační péčí nedojde ke zlepšení nebo stabilizaci zdravotního stavu. Bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění se určí se zřetelem k povaze, rozsahu, prognóze poškození zdraví, anatomickým a funkčním omezením a jejich dopadu na uspokojování životních, vzdělávacích a sociálních potřeb poškozeného a jeho další uplatnění v životě.

22. V projednávaném případě soud prvního stupně správně při stanovení základního rozsahu bodového ohodnocení za ztížení společenského uplatnění vycházel ze znaleckého posudku MUDr. Ilji Piňose ze dne 5. 12. 2021, kterým znalec ohodnotil ztížení společenského uplatnění v rozsahu 2 225 bodů, při hodnotě 1 bodu po 250 Kč odpovídá bodové ohodnocení finančnímu odškodnění ve výši 556 250 Kč. Nad rámec původního lékařského posudku MUDr. K. stanovil znalec bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění podle přílohy č. 3 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. ze dne 12. 10. 2015 rovněž za rozsáhlé plošné jizvy (celkem 205 bodů) a zejména za fantomové bolesti po amputaci 1. a 3. prstu nohy vpravo (420 bodů), dohromady 2 225 bodů. Odvolací soud shodně jako soud prvního stupně nemá jakékoli důvody zpochybňovat závěry znaleckého posudku, navíc za situace, kdy žalovaná nenamítala navýšení bodového ohodnocení na rozdíl od původního lékařského posudku, ze kterého žalobce při podání žaloby vycházel a který stanovil rozsah bodového ohodnocení 1 600 body odpovídající finančnímu odškodnění ve výši 400 000 Kč. Okresní soud tedy zcela správně odůvodnil, že MUDr. Ilja Piňos dospěl k logickému, přesvědčivému a řádnému závěru, pokud stanovil dle nařízení vlády bodové ohodnocení v uvedeném rozsahu.
23. Odvolací soud s ohledem na aktuální judikaturu Nejvyššího soudu má za to, že právní závěr soudu prvního stupně o navýšení základního rozsahu bodového ohodnocení ztížení společenského uplatnění vycházejícího z nařízení vlády č. 276/2015 Sb. pouze o 25 % neobstojí, takové navýšení není dle odvolacího soudu dostačující a přiměřené všem podstatným okolnostem případu, neodpovídá spravedlivému nahrazení ztížení společenského uplatnění ve všech sférách života žalobce a proto s ohledem na pečlivé zvážení všech okolností daného případu odvolací soud navýšil základní hodnotu bodového ohodnocení o dalších 25 %, celkem tedy v součtu s navýšením, které učinil okresní soud prvního stupně, se jedná o navýšení o 50 % z částky 556 250 Kč. Z rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2020 sp. zn. 21 Cdo 370/2020 vyplývá, že předpokladem přiměřeného zvýšení odškodnění stanoveného na základě bodového ohodnocení v lékařském posudku je existence takovým výjimečných skutečností, které umožňují závěr, že zejména vzhledem k uplatnění poškozeného v životě a ve společnosti kupříkladu při uspokojování jeho životních a společenských potřeb včetně výkonu dosavadního povolání nebo přípravy na povolání, dalšího vzdělávání a možnosti uplatnění se v životě, rodinném, politickém, kulturním a sportovním, i s ohledem na věk poškozeného v době vzniku škody na zdraví i na jeho předpokládané uplatnění v životě, nelze omezení poškozeného vyjádřit jen základním odškodněním za ztížení společenského uplatnění (k tomu srovnej čl. II Stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 1. 2011 sp. zn. Cpj 203/2010 uveřejněného pod bodem č. 50 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek ročník 2011, případně odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 7. 2013 sp. zn. 21 Cdo 1590/2012 nebo rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 5. 10. 2011 sp. zn. 21 Cdo 2327/2010). Ustanovení § 271s zákoníku práce je právní norma s relativně neurčitou (abstraktní) hypotézou, tj. právní norma, jejíž hypotéza není stanovena přímo právním předpisem, ale závisí v každém konkrétním případě na úvaze soudu. Uvedené ustanovení tak přenechává soudu, aby v každém jednotlivém případě sám vymezil hypotézu právní normy ze širokého, předem neomezeného okruhu okolností a aby sám podle svého vlastního uvážení posoudil, zda se jedná o výjimečný případ a v případě kladného závěru, jaké zvýšení náhrady je v konkrétní posuzované věci přiměřené (k tomu srovnej např. odůvodnění rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 4. 2012 sp. zn. 21 Cdo 929/2011).
24. Úsudek soudu o přiměřenosti míry zvýšení odškodnění vychází jak z individuálních okolností posuzované věci, tak z obecné zkušenosti soudu, včetně poznatků z jiných posuzovaných případů. Soud dále musí dbát o to, aby přiznaná výše náhrady za ztížení společenského uplatnění byla založena na objektivních a rozumných důvodech a aby mezi touto přiznanou výší (peněžní částkou) a způsobenou škodou na zdraví existoval vztah přiměřenosti.
25. Z uvedeného vyplývá, že předpokladem přiměřeného zvýšení odškodnění je existence výjimečných okolností, které vedou soud k závěru, že odškodnění stanovené na základě bodového ohodnocení v lékařském posudku vycházející z nařízení vlády není dostačující a spravedlivé. V daném případě se odvolací soud plně ztotožňuje s právním závěrem soudu prvního stupně, že základní výjimečnou okolností daného případu je věk žalobce. Bylo v řízení nepochybně prokázáno a není sporu o tom,

že k pracovnímu úrazu na straně žalobce došlo ve věku xxx let. Žalobce byl v době úrazu mladého věku, stál a nadále stojí na počátku produktivního života, na začátku pracovního i rodinného života. Zcela nepochybně se jedná o výjimečnou okolnost, neboť je zřejmé, že žalobce s ohledem na svůj mladý věk se s následky pracovního úrazu bude potýkat po mnohem delší dobu života, než kdyby k pracovnímu úrazu došlo na konci jeho pracovního života. Sama o sobě je tato skutečnost natolik významná, že je dostačující pro přiměřené navýšení základní odškodnění dle nařízení vlády podle § 271s odst. 1 zákoníku práce. Odvolací soud vědom si všech kritérií a pravidel při rozhodování o přiměřeném zvýšení základního rozsahu bodového ohodnocení a rovněž vycházející z obecné zkušenosti soudů včetně poznatků z jiných posuzovaných případů považuje za rozumné a spravedlivé navýšení přiměřeného odškodnění o 50 % základního bodového ohodnocení ve výši 556 250 Kč. Jedná se tedy o navýšení o 278 125 Kč. Dohromady tak žalobci náleží odškodnění ztížení společenského uplatnění ve výši 834 375 Kč. Vzhledem k tomu, že žalovaná již uhradila na ztížení společenského uplatnění 400 000 Kč, Okresním soudem v Karviné bylo již pravomocně přiznáno 295 400 Kč, náleží žalobci další částka do navýšení základního ohodnocení ve výši 138 975 Kč. V tomto rozsahu shledal odvolací soud po pečlivém zvážení všech podstatných okolností případu důvodnost odvolání a v tomto rozsahu napadený výrok II soudu prvního stupně změnil a žalobci přiznal právo na zaplacení částky ve výši 138 975 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí podle § 160 odst. 1 o. s. ř. Odvolací soud se neztotožnil s námitkami žalované, že odškodnění ve všech oblastech života je zahrnuto v základním bodovém ohodnocení dle nařízení vlády a že v projednávané věci není žádná mimořádná okolnost zdůvodňující navýšení základního ohodnocení, že žalobce vykonával práci horníka a že nepřišel o žádnou kvalifikaci, protože k výkonu práce žádnou nepotřeboval. Žalobce si dle odvolacího soudu na začátku profesního života tuto práci vybral, těšila ho, a byť k ní nepotřeboval žádnou speciální kvalifikaci, v důsledku pracovního úrazu tuto práci již nikdy vykonávat nebude, neboť po zdravotní stránce pozbyl způsobilost k výkonu takové práce, nepochybně i v tomto směru přišel o lepší budoucnost a utrpený úraz je překážkou lepší budoucnosti.

26. Odvolací soud v neposlední řadě posoudil, že žalobce jako muž v produktivním věku je po úrazu výrazně omezen ve výběru zaměstnání i v péči o rodinu, avšak s ohledem na rozsah jeho sportovních, kulturních, společenských aktivit již tyto okolnosti nevedou soud k závěru o oprávněnosti dalšího navyšování vzhledem k tomu, že všechny tyto důsledky jsou již zahrnuty v základním rozsahu bodového ohodnocení, respektive v jeho navýšení o 50 %. Odvolací soud dospěl k závěru, že navýšení o 50 % nad základní bodové ohodnocení dle nařízení vlády je spravedlivé a přiměřené odpovídající specifickým okolnostem projednávaného případu včetně jeho sportovních aktivit.
27. Odvolací soud naopak nepovažuje za výjimečnou okolnost uplynutí času od nabytí účinnosti nařízení vlády č. 275/2015 Sb. Právní úprava odškodnění ztížení společenského uplatnění u pracovních úrazů a nemocí z povolání neupravuje možnost valorizace poskytované výše náhrady. Srovnání s metodikou Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 občanského zákoníku, která výši náhrady za ztížení společenského uplatnění odvozuje od procentního vyjádření ztráty či omezení společenského uplatnění, není případné. Nová občanskoprávní úprava opustila dosavadní způsob odškodňování újmy na zdraví, podle kterého se náhrada nemajetkové újmy na zdraví (její výše) určovala na základě bodového ohodnocení stanoveného v lékařském posudku podle sazeb upravených zrušenou vyhláškou, a nadále stanoví, že při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, vyvažující plně vytrpěné bolesti a další nemajetkové újmy, že vznikla-li poškozením zdraví překážka lepší budoucnosti poškozeného, nahradí mu škůdce i ztížení společenského uplatnění, a že nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti (srov. § 2958 o. z.). Uvedená zákonná díkce byla následně rozvedena „doporučujícím materiálem“ nazvaným „Metodika k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 občanského zákoníku)“ a uveřejněným pod č. 63 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2014 (ve znění redakční opravy uveřejněné tamtéž v č. 1/2015). Nabytím účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, se občanskoprávní a pracovníprávní úprava odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění rozštěpila. Důvodem byla skutečnost, že v případě odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání se jedná o náhradu škody v podobě újmy na zdraví, ke které došlo při výkonu závislé práce, a že právní vztahy vznikající při jejím výkonu (individuální pracovníprávní vztahy) jsou předmětem

zvláštní úpravy obsažené v zákoníku práce [srov. § 1 písm. a) zákoníku práce]. Zákoník práce poskytuje zvláštní ochranu postavení zaměstnance, který je v pracovněprávním vztahu slabší stranou, a proto je nutné postupovat podle zvláštní právní úpravy v něm obsažené [srov. ustanovení § 1a odst. 1 písm. a) zákoníku práce, které zakotvuje zvláštní zákonnou ochranu postavení zaměstnance jako jednu ze základních zásad pracovněprávních vztahů]. Rozdílnost právní úpravy odškodnění bolesti a ztížení společenského uplatnění v zákoníku práce od úpravy obsažené v občanském zákoníku, která je důsledkem relativní samostatnosti pracovního práva vůči občanskému právu, je odůvodněna odlišností pracovněprávních vztahů od vztahů občanskoprávních, danou povahou závislé práce. Z uvedeného vyplývá, že subsidiární ani analogické použití ustanovení § 2958 o. z. a z něj vycházející metodiky k náhradě nemajetkové újmy na zdraví na pracovněprávní vztahy nepřipadá v úvahu.

28. Vzhledem k výše uvedenému odvolací soud podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně v odstavci II. výroku, pokud jím byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 138 975 Kč, změnil tak, že žalovanou zavázal zaplatit žalobci částku 138 975 Kč. Ve zbývajících napadených částech, tj. v odstavci II. výroku, pokud jím byla zamítnuta žaloba o zaplacení částky 834 375 Kč, byl rozsudek soudu prvního stupně shledán jako věcně správný a jako takový byl v této části v souladu s ustanovením § 219 o. s. ř. potvrzen.
29. Výrok o nákladech řízení mezi účastníky řízení vyplývá z ust. § 224 odst. 1 a 2 za použití § 142 odst. 3 o. s. ř., dle kterého i když měl účastník ve věci úspěch jen částečný, může mu soud přiznat plnou náhradu nákladů řízení, měl-li neúspěch v poměrně nepatrné části nebo záviselo rozhodnutí o výši plnění na znaleckém posudku nebo na úvaze soudu. V projednávaném případě je zřejmé, že soud prvního stupně nesprávně aplikoval ust. § 142 odst. 2 o. s. ř., rozhodnutí soudu záviselo na znaleckém posudku i na úvaze soudu, jak je zřejmé z projednávané věci, správně tedy mělo být aplikováno ust. § 142 odst. 3 o. s. ř..
30. Podle ustálené judikatury platí, že přizná-li soud plnou náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o. s. ř., vychází pro účely stanovení odměny právního zástupce podle § 7 vyhlášky č. 177/1996 Sb. advokátního tarifu z tarifní hodnoty představující předmět sporu jen v případě, není-li plnění zjevně nepřiměřené. V daném případě sice rozhodnutí soudu spočívalo na jeho úvaze i závěrech znalce, požadovaná částka ve výši 1 268 750 Kč je dle závěru odvolacího soudu však nepřiměřeně vysoká, soud proto vycházel při stanovení hodnoty úkonu pro účely přiznání nákladů řízení z tarifní hodnoty představující přisouzenou částku, tj. v řízení před soudem prvního stupně z částky 434 375 Kč a v řízení před odvolacím soudem z tarifní hodnoty 138 975 Kč.
31. Žalobce byl v řízení procesně úspěšný, má proto dle § 224 odst. 1 a § 224 odst. 2 o. s. ř. za použití ust. § 142 odst. 3 o. s. ř. právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a to po žalované a vedlejším účastníku, kteří jsou povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů částku, která představuje účelně vynaložené náklady řízení. Před soudem prvního stupně se jedná o náklady řízení představující odměnu právního zastoupení z tarifní hodnoty součtu přiznané částky ve výši 434 375 Kč, 1 úkon podle § 7 advokátního tarifu vyhl. č. 177/1996 Sb. po 10 060 Kč, celkem 6,5 úkonu po 10 060 Kč za převzetí věci, sepsání žaloby, předžalobní výzvu, rozšíření žaloby, jednání u Okresního soudu v Karviné ze dne 20. 1. 2022 celkem 2 úkony a 1/2 úkonu za jednání k vyhlášení rozhodnutí u OS v Karviné ze dne 28. 1. 2022, celkem 6,5 x 10 060, dohromady 65 390 Kč, 7x RP po 300 Kč, dohromady 2 100 Kč, dále jízdné k Okresnímu soudu v Karviné a zpět, celkem ujetu 29 km osobním motorovým vozidlem reg. zn. 5T 91448, při průměrné spotřebě 9,1 l/100 km, vyhláškové ceny 37,10 Kč za 1 litr, dohromady při 2,6 l najetých 29 km - 98 Kč a opotřebení 4,70 Kč na 1 km celkem 234,30 Kč jedna cesta a polovinu k vyhlášení rozhodnutí, celkem 117 Kč, 3x započatá půl hodina ztráty času po 100 Kč, celkem 300 Kč, + DPH ve výši 14 309,61 Kč a náklady znaleckého posudku ve výši 11 000 Kč, dohromady 93 450,91 Kč. Náklady odvolacího řízení představují odměnu právního zastoupení za 2 úkony - odvolání a účast u jednání z tarifní hodnoty 138 975 Kč podle § 7 advokátního tarifu, 1 úkon po 6 660 Kč, dohromady 13 320 Kč a 2 režijní paušály po 300 Kč, celkem 600 Kč, a dále jízdné k odvolacímu soudu tam a zpět osobním motorovým vozidlem při průměrné spotřebě 9,1 l/100 km, vyhláškové ceny benzínu Natural 44,50 Kč opotřebení 4,70 Kč na 1 km, celkem ujetu 100 km, jízdné představuje 870,50 Kč a 4x půl hodiny ztráty času po 100 Kč, celkem

15 190,50 + DPH ve výši 3 189,90, dohromady celkem 18 380,40. Náklady žalobce za řízení v obou stupních představují částku ve výši 111 831,31 Kč. Tyto náklady dle výroku III jsou žalovaná a vedlejší účastník povinni zaplatit žalobci společně a nerozdílně do 3 dnů od právní moci rozhodnutí k rukám jeho právního zástupce.

32. Pokud jde o náklady státu, pak podle § 141 odst. 2 o. s. ř., náklady důkazu, které nejsou kryty zálohou, jakož i hotové výdaje ustanoveného zástupce, který není advokátem, a náklady spojené s tím, že účastník jedná ve své mateřštině nebo se dorozumívá některým z komunikačních systémů neslyšících a hluchoslepých osob, platí stát. Vzhledem k tomu, že podle Listiny základních práv a svobod má každý právo jednat před soudem ve své mateřštině, jedná se o náklady, které hradí stát. Náklady tlumočnicka před soudem prvního stupně tak nelze přikázat k úhradě kterémukoli z účastníků bez ohledu na rozsah procesní úspěšnosti. Odvolacím soudem bylo tedy rozhodnuto tak, že Česká republika nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně.
33. Žalobce byl od poplatku podle § 11 odst. 2 písm. e) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích osvobozen. Vzhledem k tomu, že současně byl žalobce v řízení procesně úspěšný, došlo podle § 2 odst. 3 zákona o soudních poplatcích k přenosu poplatkové povinnosti z žalobce na procesně neúspěšné účastníky řízení – žalovanou a vedlejšího účastníka. Odvolací soud proto výrokem V. zavázal žalovanou a vedlejšího účastníka, aby společně a nerozdílně uhradili státu na účet Okresního soudu v Karviné oba soudní poplatky, tedy jak soudní poplatek za řízení před soudem prvního stupně ve výši 4 344 Kč, tak před soudem II. stupně ve výši 2 000 Kč podle položky 3 písm. a), písm. b) Sazebníku poplatků zákona o soudních poplatcích č. 549/1991 Sb., dle které za návrh na zahájení řízení s návrhem na náhradu nemajetkové újmy v penězích co do částky 200 000 Kč představuje podle písm. a) soudní poplatek ve výši 2 000 Kč a podle písm. b) v částce vyšší než 200 000 Kč 1 % z této částky. Základem pro výpočet soudního poplatku v řízení před soudem prvního stupně byla částka 434 375 Kč a za odvolací řízení částka 138 975 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **je možno podat dovolání**, jestliže rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak, a to ve lhůtě dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Okresního soudu v Karviné.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

Ostrava 19. října 2022

Mgr. Tomáš Zubek v. r.
předseda senátu